

Justus Christoph Schomer

Facultatis Theologicae Nomine Iustus Christophorus Schomerus, D. & P. P. Consistorii Ducalis Assessor & Superintendens Mecklenburgensis, Ad Disputationem Inauguralem Viri Pl. Reverendi & Excellentissimi Dn. Gotlobi Friderici Seligmanni, Phys. & Metaphys. P.P. celeberrimi & Archi-Diaconi Jacobei vigilantissimi, De Libertinismo Sentiendi Et Credendi, publice ventilandam, Magnificum Dn. Rectorem, Excellentissimos Omnium Facultatum & artium Professores, Nobilissimos Doctores ac Licentiatos, Pl. Reverendos Ecclesiarum Pastores & Presbyteros, clarissimos Philosophiae Magistros, & omnes deniq[ue] Studiosos, Literatos ac Literarum Fautores, ad d. 4. Martii, 1686. horis antem. & pom. solenniter invito

Rostochi: Wepplingius, 1686

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn736211438>

Druck Freier Zugang

RU theol. 4.März 1686

Schorner, Justus/g

~~Seligmann, Göttl. Frid.~~

Program
Q. E. F. Q. S. V.
FACULTATIS THEOLOGICÆ NOMINE

JUSTUS CHRIS-
TOPHORUS SCHOMERUS,

D. & P. P. Consistorii Ducalis Assessor & Su-
perintendens Mecklenburgensis

AD DISPUTATIONEM INAUGURALEM

VIRI PL. REVERENDI & EXCELLENTISSIMI

DN. GOTLOBI FRIDERI-
CI SELIGMANNI,

Phys. & Metaph. P. P. celeberrimi & Archi-
Diaconi JACOBELI vigilantissimi

DE

LIBERTINISMO SENTI-
ENDI ET CREDENDI

publicè ventilandam,

Magnificum DN. Rectorem, Ex-

cellentissimos Omnium Facultatum & ar-
tium Professores, Nobilissimos Doctores ac Licentia-

tos, Pl. Reverendos Ecclesiarum Pastores & Presbyteros, clarissimos

Philosophiæ Magistros, & omnes deniq; Studiosos, Literatos ac

Literarum Fautores, ad d. 4. Martii, 1686, horis antem,

& pom. solenniter invito.

ROSTOCH, Typis JOHANNIS WEPPLINGII, UNIVERS. TYPOGR.

1686

Vemadmodum C. Cotta apud

Ciceronem lib. 3. de Nat. Deor. de Deorum existentia disputaturus, inter se Pontificem & Philosophum distinguit, ut quod sibi sacras ceremonias publice defendenti persuasum erat *sola auctoritate majorum*, idem ad Academicam libertatem regressus in Lucio Balbo rideat, *tantas scilicet res, quod sint Dii, opinione stultorum judicari*: ita hodieque nimis frequens est

in orbe Christiano impietas, ut externam professionem religionis, fungantur qui atheismum animo volunt, omnesque Theologorum meditationes pro anilibus fabulis irrident. Et si enim longe certioribus nixa est fundamentis Christiana fides, quam omnis, quae inter gentiles versabatur, Deitatis agnitio, multiplex tamen illa sententiarum disputantiumque varietas, quam orthodoxa ecclesia exercetur, raptatos in diversa animos facile precipites dat, ut abjectam difficultatem, ut videntur, quaestionum curam cum conclusionibus ipsa etiam principia convellat. Nimirum desperationis nomen est *scepticismus*, nec aliam nacta est vetus Academia gloriam, quam quod ingenuè fateretur, se veritatem, quam alii vel quae rebant vel se reperisse rati erant, invenire non posse. Obruitur mens pugnantium inter se argutarum denso agmine, ut viribus suis diffusa & luctando lassata objectis luci nubibus succumbat. In hac tenebrosa ignorantiae nocte ne quis horror animum subeat, sponte sibi blandiuntur homines impunitatis spe, quod veritatis illius, quae haberi nequit, nec adeo magna iactura sit; ita distracta partibus contententium religio securò negligitur, sanis etiam & scommatibus petulantium ingeniorum sapientius excepta, vel si modestius agitur, uniuscuiusque indulta sentienti libertati. Progreditur per distinctos gradus ex hoc fonte derivata impietas, & quod major est ruditatis audacia, altius provehitur, dum alii facilitatem errandi tantum in aliis excusant, alii & sibi vel ignorandi vel errandi facultatem indulgent, alii veritatem quam nesciunt simpliciter negant, alii etiam pro lubitu fingendi ludendique licentiam luxuriant. Qui aliis indulgent, aequitatis solent affectare nomen, cum scientiam non habeant, Nam sicut

sicut ipsi Remonstrantes censent, illos, qui ethnicos virtuosos in salvandorum ordine collocant, magis charitatis affectu quam certo iudicio ductos esse, *Apol. fol. 120.* ita & generaliter compertum est, ubi metus violentiæ cessat, solam ferè defendendæ fidei inopiam esse syncretismi matrem. Nempe ut induciæ fiant cum certare nequis. Sed imperitus ille hominum amor & amorem Dei tollit & saluti hominum nocet, quos vel ad pertinaciam erroris vel facilem veræ religionis abjectionem abducit. Quemadmodum pridem Hannoveranus quidam *speculi conversionis* faber plebem Evangelicam persuadere voluit, quòd Doctorum quorundam assertio, etiam Pontificiâ fide homines salvos esse posse, sufficiat ad eam securo bonoque animo amplectendam, nescio an suis pari modo apostasiam ad gentilismum indulturus, cum legerit Trigantium jesuitam *de exped. Sin. l. I. c. 10. & l. 4. c. 6.* de Sinenſium multorum salute non minus sperare. Illis, qui sibi ipsis indulgent, horribilem suppeditavit defendendi sui modum Henr. Morus *tract. Angl. de Myſterio Piet. lib. 10. cap. 10. v. 100*, quòd Deus cuiusque falsæ persuasionis auctor sit, quâ vel Turca vel Judæus (quos disertè in exemplum adducit *sub fin. §. 3.*) vel quivis alius imbutus est, & quisque præceptum divinum habeat, ita credendi colendiq; Deum ut se credere & facere oportere apud animum convictus est, vel se esse censet, toties correctum novumq; quoties in novam sententiam damnatâ priore opinione transit. Atque ita qui nullo errore suo peccat, neq; ad ullum excutiendum sollicitus esse debet, & frustra tempus triverunt Apostoli hominibus ad Evangelium convertendis. Ne autem color impudentissimo commento desit, non esse turpe, ait, alium falsâ opinione imbuere, ni omnia stratagemata velis damnare, Deumq; id facere posse & per modum pœnæ & per modum probandæ integritatis, sicut qui cultum divinum in squalore carceris exercendum imperat, aut cassum servo scrinium pro pretiosarum rerum pleno custodiendum tradit. Secutus ita Tvviſſum, Maccovium & alios Calvinianos, quibus nec ipsis absurdum est, fidem falsi, id est, partæ sibi salutis per Christum, reprobis divinitus imperari, quæ tamen parta non fit. Quamquam re verâ proprium ejus commenti fundamentum jecerunt Remonstrantes, cum *apol. c. 25. fol. 289. b.* verbi divini obligationem

nem ab intellectu & conscientia nostra suspendunt. Qui quod nesciunt negant, illi sunt, qui eam solam rationem vel Deum vel providentiam divinam aut religionem Christianam impugnant, quod certam & infallibilem eius demonstrationem sibi nondum videantur didicisse, etsi neque oppositam thesin stabilire rationibus conentur. Quod genus disputandi plerumque & Sociniani observant, ut se respondentium loco collocent, nec sibi probandi provinciam imponi velint. Notitia quidem Dei & divinae legis homini connata est, ad quam non docti vel instituti, sed facti & imbuti sumus, hebescit tamen illa mentis convictio, cum implicita profanis cogitationibus dubitare de omnibus didicit. Denique impietatem illam omnem superant, qui non contenti nescire, negligere, impugnare religionem, etiam pro lubitu audent fingere, ludere & aliis imponere, non aliter ac si in perculam pictorum versarentur. Illi sunt, quos praeter alios *Libertinos* appellare licet, qui libertatem se putant nactos esse de causa Dei prout volunt statuendi, quanquam non emancipati sed fugitivi servi, qui nec Dominum nec patronum reverentur. His hominibus, dum colorem religioni quemvis mentiuntur, utique color omni excusandi audaciam ingenii deest. Tales fuisse Muhammedem Arabem, Simonem Magum, Theudam, Barcochbam, Montanum pseudoparacletum &c. qui ad religionem hominum everdam ea de se, quae falsa esse norant, jactitarunt, omnium ore atque suffragiis constat; sed quam vellem, ut intra vetera haec & damnata nomina illa impietas constitisset! Quantum vero ab hac impostura absunt, qui aliis ita imponentibus ludentibusque sine exceptione credi debere contendunt? Haud crederes esse possetam immanis impudentiae homines, qui id serio audent docere, nisi & nostra & prisca tempora ejus rei exempla dedissent. Vel Hobbesii Leviathan quale monstrum exclusit? Civem bonum ad nutum principis vel magistratus religionem debere componere, & eam demum esse veram religionem, quam civilis potestas quoque loco ac tempore voluerit, quod scilicet nulla sit rei publicae securae tranquillitas speranda, ubi causa Dei ab hoc obsequio exempta est. Aequae brutam securitatem auctoritati Rabbinicae praestantam commendat ex judaeis Lipmannus *Nizach. n. 321. in Kobeletb & cum illo Raschi ad Deut. 17, 8.* ut etiam si dextram esse sinistram & sinistram

stram esse dextrā dixerint, illis credas quod Deus legē suspenderit à men-
te & arbitrio sapientum, juxta quorum variantia decreta quæqueres
& munda & immunda sūt כִּי הוּא ה' שְׁנַתן לָנוּ הַתּוֹרָה תְּלָה אֹתָהּ
: עִינֵיהֶם Et quid dicemus de Pontifi-
cis quibusdam? Certè ovum ovo non est magis simile, quam huic
absurditati Judaicæ decantata illa Cardinalis Cusani ad Bohemos, quod
veritas cathedræ ita adhareat, ut etiamsi hodie alia fuerit interpretatio
ecclesie ejusdem præcepti Evangelici, quàm aliquando, tamen hic sensus
nunc in usu currens ad regimen ecclesie inspiratus, uti temporì congruus & sa-
lutis via debeat acceptari. Cui jungas, nescio annon impudentiores, Gre-
gorium de Valentia, & Cardinalem Toletum, cum in definitione syno-
di vel episcopi *etsi errantis, etsi dogma hæreticum proponentis*, dum modo
nescias id esse contra ecclesiam non tantum securò sed & meritorie
jubent acquiescere; & Lojoticæ perfectionis regulas, ut cœcâ plane
obedienciâ superiorum jussâ quantumvis absurda & contra Deum niti vi-
sa, sine morâ exequaris. Certè videtur injuria his hominibus fieri, si sta-
tuas, illos Deum credidisse, quem commentis hominum tam absurde
spondere jubent, eo ipso etiam libertatem fingendæ arbitrariæ re-
ligionis vel sibi vel iis, qui cum imperio sunt, satis apertè largiti. Atta-
men nolimus rimari secreta mentis alienæ. Fieri potest ut tantus
stupor animû occuparit talia scribentis, ut ipse nesciat quo delabatur,
præsertim cum & in aliis quotidie deprehendas, quæ si rigorosè exami-
nentur, iisdem vestigiis insistere dicas. Quoties enim accidit, ut
favor potentiorum, lucri cupiditas, vel quivis incommodi metus ani-
mum à religione Dei abstrahat, ut mutatâ scenâ jam aliud quàm olim
defendat? Quoties ut famæ consulatur, mens etiam convicta verita-
tis eam agnoscere & fateri renuit, ne errasse videatur? Hæcine li-
centiam fingendi non involvunt & statuendi de causâ Dei quod lubet?
Sed quicquid sit de animo illorum, quibus vel crassior alter vel hic sub-
tilior Libertinismus placet & quamcunq; patiatur benignissimam in-
terpretationē, id tamen certum est, illos non rectè perpendere, quanti-
ta res momenti sit, de quâ sibi indulgent. Etenim si crederent suâ maxi-
mi interesse, veritatem religionis, etiam quam nesciunt & de quâ du-
bitant, rectè investigare, nullus in mundo atheismus, nullus liberti-

nisi us, nullus syncrētismus esset. Nihil quidem nocet frustra fuisse piū;
etiam si inanis esset Numinis reverentia, tamen meliore spe inter adver-
sa animum solatur, & vel ipsis atheis arbitris pacem reipublicæ servat,
hominesque in officio continet. Verū si existat Deus, quem tu non
credis, quid à vindice auctoritatis suæ expectabis? Laudatur sæpe ab-
undans patrisfamilias diligentia, à periculo etiam improbabili rebus
suis prospicientis; quantò minus oportet securum esse de aeterno a-
pud inferos dolore, cujus te omnia multa terrent, nullo experimento
hactenus refutata? *Non est ridendum, res vera agitur.* Habes domi actio-
num tuarum iudicem, quarum injustitiam ipse accusas, etiam cum er-
rantem & ignarum te peccasse comperis. Non permittis alieno erro-
ri, ut tua pro suis auferat, non servo, ut iussus tui securus, quæ ipse
somnia, agat: atque ita nec tuo errori tale quid permittendum esse
fateris. Cum ergo perinde non sit quid agas, nec perinde erit, quid
credas; quippe voluntas viri sapientis sequitur intellectum, actio fi-
dem. Legem agnoscis? agnosce & legislatorem, qui te illis regulis al-
ligavit. Neque si tibi videtur res divina parvi momenti esse, etiam Deo
est. Quò major princeps est, eò accuratiorem solet exigere obedientiā;
tam ergo optimo jure exigit Princeps omnium maximus, cujus ple-
niori potestati subsumus, quàm ulli civili potestati. Videmus aulicos
delubricā principis gratiā sibi timentes, omni studio id agere, ne quā in
re ipsum offendant, atque ea propter variis viis, quis illi genius sit, quæ
res potissimum placitura, ex amicis sciscitari. Tantāne diligentiam nos
indagare voluntatem hominis, nec tamen voluntatem Dei? Natura-
lis quidem ejus lex omnibus lata est. Sed cum admissi multiplicis con-
tra eam peccati sibi facile conscius sit, qui mores suos ad illam levi-
ter examinaverit, meritò etiam quæret, quomodo placare indignan-
tem & quomodo imposterum rectius sibi cavere possit. Nemo te cer-
tum reddidit, non alium requiri colendi Dei modum, quàm quem na-
turalis virtutis sensus suppeditat: omnium gentium mores, alias tradi-
tiones respicientium, hanc opinionem impugnant. Quando etiam in-
daganti sacer Codex noster omnium deprehenditur esse certissimus,
& ea suæ auctoritatis documenta dare, quæ omnem dubitandi cau-
sam facile superant, quæ nunc persequi scriptionis nostræ mensura non
patitur.

patitur, & ex illo agnoscere oportet, quàm accuratè simus ad eam regulam adstricti, ut nulla nobis declinandi, addendi, tollendi facultas relinqvatur. *Deut. 8, v. 12. & 32. Matth. 5, 19. 1. Tim. 6, 3. seqq. Gal. 5, 9. Jerem. 23, 28. 2. Job. 10.* Probat id prolixius & contra sentiendi credendiq; Libertinismum Spiritus S. arma expedit inaugurali Disputatione *Vir Pl. Reverendus atqve Excellentissimus, DN. GOTLOBUS FRIDERICUS SELIGMANNUS, Metaphys. & Phys. apud nos Professor celeberrimus, Archi-Diaconus Ecclesie Jacobae vigilantissimus, Collega, Fautor ac in Christo Frater noster honoratissimus.* De cujus laudibus eò lubentiùs taceo, quò minùs illis per nostrum testimonium cumulus aliquis accedere potest, qui virtutem atqve eruditionem suam publicis privatisqve Orationibus, Lectionibus, Disputationibus ita universæ nostræ Academiæ probavit, ut non minùs apud exteros, quàm domi inclaruerit. Cursum vitæ tantùm more majorum breviter indicabo. Natus est Anno hujus seculi LIV. d. 23. Novembrijs Zittaviæ Lusatorum, florentissimâ urbe, quam suis conatibus maximè faventem semper fuisse gratus prædicat. Patrem veneratur Pl. Rev. Virum DN. M. ZACHARIAM *Seligmann*/ ad S. Joh. ibidem Archi-Diaconum meritissimum, Matrem omnibus virtutibus conspicuam matronam CATHARINAM Rev. Ecclesie Grodicensis quondam Pastore DN. *Cassare Thoma*o satam. Prima rudimenta paternæ fidelitati debet, quam exceperunt Præceptores publici, præcipuè *Vogelius Güntherus, Weisus, Cl. Viri*, nunc in Cælo triumphantes. A. LXXIV. mense Majo ad emporium bonarum literarum, Lipsiam, profectus propensissimos reperit studiorum promotores, insignes Viros, *Scherzerum Rappoltum, Thomasum*, qui & ipsi jam ad meliores abiverunt, præterea *Carpzovium, Albertum, Olearium, Menckenium, Fellerum, Rechenbergium, Cyprianum*, Excellentissimos Viros, hodieq; per Dei gratiam, & utinam diu! superstites. Quorum exoptato ductu res ita successit, ut A. LXXVI. d. 28. Jan. summos in Philosophiâ honores cum applausu omnium obtineret, & præter alia complura specimina duas pro loco, ut vocant, disputationes Publicas cum laude egregiâ haberet, duasq; alias, Theologicas sub Præsidijs *Dni. Carpzovii, & Olearii* respondendo tueretur. Jamqve sedem apud se fixam *Dni. Candidato* nostro Lipsia polli-

pollicebatur, meditantem aliud iter retinens A. LXXIX, & collegiaturæ beneficio impertiens, quo etiamnum indultu clementissimo fruitur. Sed ingruentis in viciniâ pestis terror, & desiderium generosi juvenis ipsius fidei commissi A. LXXX, eum ad hanc nostram Rostochiensem Academiam deduxit, non absq; singulari Dei providentiâ, cum hospitio exceptus Excellentissimi & Consulissimi Viri, *Dn. D. Job. Sibrandi*, Decret. P. P. famigeratissimi, collegæ & affinis nostri honoratissimi, per eum & Magnifico, qui nunc est, Academiae Rectori & Amplissimis urbis Consulibus, tandem toti incluto ejus Senatui commendatus A. LXXXI. mense Augusto ad eam, quam hactenus magno Academiae ornamento sustinet Professionem, & deinde A. LXXXIII. d. 30. Jan. ad spartam Ecclesiasticam vocaretur. Quo eodem anno felix cum florentissimâ tunc Virgine ANNA ELISABETHA, Ampl. & Prudentissimi quondâ Viri *Dn. ERNESTI SULTMANNI*, Senatoris hujus urbis laudatissimi, filiâ matrimonium copulavit, ex quâ & filiolam suscepit suavissimam, cujus incrementis Deus sospitator benedicat! Cæterû cum ad majora natus Excell. *Dn. Candidatus* cursum suû ad auferenda in studiis Theologicis brabea direxerit, & propterea mense Sept. superioris anni, ut ad solemniam eo nomine admitteretur à Facult. Theol. modestè petierit, lubens illa annuit, & in privato ac rigoroso, quod vocant, examine eum observavit in omnibus Theol. partibus ipsi collectum apparatus, qualem ex aliis publicis speciminibus jam antè præsumere debuit, tituloq; ac gradu Doctoris Theologi illum æstimavit quàm dignissimum. Quia autem more majorum receptum est, ut & solenni Disput. publicè ad illam spem inaugurentur Candidati, etiam huic nostro thema datum est, quod, ut solet, accuratissimè elaboraret. Imminet nunc ille dies, quartus Martii, qui post varia impedimenta propositû sufflaminantia huic celebritati dictus est, ad quam igitur ut frequentes convolare, studiiqve quo in Theologicas lucubrationes & in Excell. *Dn. Candidati* splendida de hac universitate merita ferantur, documentum gratissimû dare velint, Magnificum *DN. RECTOREM*, Excellentissimos Professores, Doctores, Licentiatos, Reverendum Presbyterium, Magistros, Studiosos & omnes Literarum fautores suis titulis & elogiis conspicuos officiosè ac peramanter rogo.

R. P. Sub Sigillo Facultatis Theologicae Rostochii d. 21. Februarii, 1686.

patitur, & ex illo agnoscere oportet, quàm accuratam
regulam adstricti, ut nulla nobis declinandi, adde
relinquatur. *Deut. 8, v. 12. & 32. Matth. 5, 19. 1. Th.*
Jerem. 23, 28. 2. Job. 10. Probat id prolixius & con
ditiq; Libertinismum Spiritus S. arma expeditina
Vir Pl. Reverendus atqve Excellentissimus, DN.
DERICUS SELIGMANNUS, *Metaphys. & P.*
celeberrimus, Archi-Diaconus Ecclesie. Jacobea
lega, Fautor ac in Christo Frater noster honoratiss
dibus eò lubentiùs taceo, quò minùs illis per ne
cumulus aliquis accedere potest, qui virtutem
suam publicis privatisqve Orationibus, Lectioni
ita universæ nostræ Academiae probavit, ut non
quàm domi inclaruerit. Cursum vitæ tantum
viter indicabo. Natus est Anno hujus seculi L
Zittaviæ Lusatorum, florentissimâ urbe, quàm su
faventem semper fuisse gratus prædicat. Patrem
Virum DN. M. ZACHARIAM **Seligmann**/ ad
Diaconum meritissimum, Matrem omnibus vi
matronam CATHARINAM Rev. Ecclesie Grod
store DN. *Casspare Thoma* satam. Prima rudie
tati debet, quàm exceperunt Præceptores publici
Güntherus, Weisus, Cl. Viri, nunc in Cælo trium
mense Majo ad emporium bonarum literarum, Li
pensissimos reperit studiorum promotores, insigni
Rappoltum, Thomasi, qui & ipsi jam ad meliores
Carpzovium, Albertum, Olearium, Menckenium, F
um, Cyprianum, Excellentissimos Viros, hodieq; p
tinam diu! superstites. Quorum exoptato ductu
A. LXXVI. d. 28. Jan. summos in Philosophiâ hon
mnum obtineret, & præter alia complura specim
vocant, disputationes Publicas cum laude egregi
lias, Theologicas sub Præsidiis *Dni. Carpzovii & C*
tueretur. Jamqve sedem apud se fixam *Dni. Car*

eam re-
i facultas
Gal. 5, 9.
creden-
tatione
S FRI-
Professor
us, Col-
ujus lau-
monium
tionem
tionibus
exteros,
um bre-
vembris
maximè
Pl. Rev.
m Archi-
spiciam
dam Pa-
nae fide-
Vogelius
LXXIV.
ctus pro-
erzerum
præterea
benbergi-
am, & u-
cessit, ut
plausu o-
oloco, ut
uasq; a-
ndendo
o Lipsia
polli-

the scale towards document

10 09 03 02 01 C7 B7 A7 C8 B8 A8 C9 B9

45 150 156 163

C1 B1 A1 C2 B2 A2 B5 A5 A6 20 18 17 16 11

Patch Reference numbers on UTT

Image Engineering - Scan Reference Chart - TE263 - Serial No. 076